

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-434

12.5.2022

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Prosjekt- og entreprenørforsikring – fal. § 8-5 første ledd.

Sikrede utførte prosjektledelse, prosjektering og byggeledelse i forbindelse med oppføringen av to leilighetskompleks med underjordisk garasjeanlegg i perioden 2016–2018. I september 2019 varslet kjøperne av bygget om fukt i garasjen. Dette ble videreformidlet til sikrede sin kontraktspart B. som solgte leilighetene. Årsaken til fuktinntrengningen ble ikke funnet, og sikrede rekvirerte fagkyndig, som i perioden januar til juni 2021 undersøkte forholdene og konkluderte med at fuktinntrengningen skyldtes hull i membranen påført i byggefasen. Sikrede meldte om skaden under ansvarsforsikringen, samt prosjekt- og entreprenørforsikringen den 19.8.21. Selskapet avviste ansvar den 8.9.21 med den begrunnelse at kravet var meldt for sent. Sikrede var uenig og viste til at årsaken til fuktinntrengningen først ble oppdaget etter avdekking av membranen i 2021. Sikrede anførte videre at det var skaden på membranen som var forsikringstilfellet, og denne skaden ble meldt kort tid etter at skaden ble oppdaget. Nemnda kom til at meldefristen var oversittet og bemerket at det var skaden som følge av fuktigheten som var forsikringstilfellet og at sikrede hadde kunnskap om fuktigheten allerede i september 2019.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under ansvars og prosjekt- og entreprenørforsikring og spørsmålet om sikrede har oversittet meldefristen i forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-5 første ledd.

Sikrede utførte i perioden 2016–2018 prosjektledelse, prosjektering og byggeledelse i forbindelse med oppføringen av to leilighetskompleks med underjordisk garasjeanlegg. Kontrakten ble inngått med kontraktspart (B.). Bygget skal ha blitt ferdigstilt i 2018.

I september 2019 varslet kjøperne av bygget om fukt i garasjen. Forholdet ble videreformidlet til B., som satte i gang undersøkelser for å finne årsaken til fukt/vanninntrengningen. Da årsaken ikke ble funnet, rekvirerte sikrede H., som i perioden januar til juni 2021 undersøkte forholdene. H. utarbeidet en rapport og skrev følgende under overskriften "Vurdering":

I denne typen konstruksjon med en membran som ligger oppå isolasjonssjiktet og ikke er limt rett på hulldekket så kan det være utfordrende å finne lekkasjepunktet. Kondensering kan også gi problemer med vanninntrengning i en slik konstruksjon. Dette ble vurdert forløpende her, men inntrenging av farget vann viste at det måtte være hull i membranen.

I arbeidet med å finne lekkasje i membranen vil det være en risiko for å påføre membranen skader og hull. Dette ble også gjort her i et par tilfeller, og årsaken til at farget vann lekket inn var sannsynligvis dette. Men hullet som nå er påvist og beskrevet i denne rapporten har ikke blitt laget i forbindelse med avdekking. Det har ikke vært pigget i dette området, og avdekkingen ble utført med stor forsiktighet.

Hullet er derfor påført i byggefasen, etter legging av membranen, men før påstøp har blitt lagt. Det er ikke mulig å bestemme hva som har forårsaket hullet. Det klebrige feltet rundt hullet kan tyde på at det har vært festet en teipbit her, med den hensikt å markere for reparasjon, men dette er usikkert.

Sikrede meldte om skaden under ansvarsforsikringen, samt prosjekt- og entreprenørforsikringen i 16.8.21. Selskapet avviste ansvar den 8.9.21 med den begrunnelse at kravet var meldt for sent, jf. fal. § 8-5 første ledd. I e-post av 22.9.21 la selskapet til at skaden uansett ikke var dekket da skaden ikke oppstod plutselig. Selskapet viste også til at forsikringen ikke omfatter selve mangelen eller feil. Vedrørende ansvarsforsikringen skrev selskapet at den ikke dekker skade på egen kontraktsforpliktelse. Saken ble etter dette klaget inn for sekretariatet for Finansklagenemnda.

Sikrede krever dekning for skaden og anfører at kravet er meldt rettidig. Den meldte skaden skyldes et oppstått hull i membranen over garasjen. Det var først etter avdekking av membranen at det ble oppdaget at fuktinntrengningen skyldtes en skade på membranen. Det er den skaden som er forsikringstilfellet. Denne skaden ble meldt kort tid etter at skaden ble oppdaget og godt innenfor fristen. Det er ikke grunnlag for å benytte tidspunktet for sameiets reklamasjon som fristutgangspunkt, da fuktinntrengning kan skyldes flere forhold. Det kan være restfukt i betongen slik som nevnt i kravet, eller det kan skyldes utførelsesfeil, f.eks. tilknyttet rørføringer, som er reklamasjonsberettigede. Det var dette som ble undersøkt først av sikrede og de øvrige involverte entreprenører. At fuktinntrengningen skyldtes en konkret skade på membranen ble ikke oppdaget før i juni 2021, og man kunne heller ikke ha kunnskap om dette før det tidspunktet da det måtte gjennomføres en avdekking. Det er først når man får kunnskap om skaden på membranen at man får kunnskap om at man har krav mot selskapet iht. forsikringsdekningen, jf. fal. § 8-5.

Dersom man skal legge til grunn selskapet sitt standpunkt i saken, vil entreprenørene i så fall måtte melde enhver reklamasjonssak til forsikringsselskapet fordi man ikke kan utelukke at det kan dreie seg om et forsikringstilfelle. Det er ikke hensikten med bestemmelsen, og en slik forståelse samsvarer heller ikke med ordlyden i bestemmelsen. Ovennevnte syn underbygges av Forsikringsrett, av Brynhildsen m.fl., se s. 212 flg. og NOU 1987:24 s. 179 flg.

Hullet i membranen er en fysisk skade, og skaden inntraff i forsikringsperioden. Vannet i seg selv er ikke den fysiske skade. Vannet er kun en følge av det hullet som har oppstått i membranen. Vannet har heller ikke gjort noen skade for øvrig. Hullet har oppstått som en følge av en ytre fysisk påkjenning og kraft, og som ikke har sammenheng med det arbeid som innbefatter å legge membranen. Skaden har heller ikke oppstått som følge av sikrede sitt arbeid, dvs. prosjekt og byggeledelse, men ved en annen tredjeperson. Slik hullet er i sin form er skaden oppstått der og da ved den gjenstand og kraft som har laget hullet. Skaden har ikke utviklet seg over tid som følge av slitasje. Skaden har dermed oppstått tilfeldig, plutselig og uforutsett. Vilkårene for erstatning er dermed oppfylt.

Sikrede anfører at det rettslig sett vil være vanskelig å se for seg at man kan ha kunnskap om faktiske forhold som begrunner et krav dersom man ikke kjenner skadens årsak. Legges et annet kunnskapsforhold enn skadeårsaken til grunn, vil det kunne gi andre rettsvirkninger, og det er dermed ikke rettslig akseptabelt å knytte rettsvirkninger til noe annet enn den reelle skadeårsak.

Selskapet avviser ansvar og anfører at fristen i fal. § 8-5 første ledd er oversittet. Det innebærer at sikrede mister kravet. Sikrede hadde faktisk kunnskap om de forhold som begrunner kravet senest i september 2019, dvs. at kunnskapskravet var oppfylt nesten to år før skadetilfellet faktisk ble meldt den 19.8.21. Det er uten betydning for meldefristen at årsak til vanninntrengningen først ble avdekket i juni 2021. For sikrede, som oppførte aktuelle leilighetsbygg og garasjeanlegg, må det ha fremstått som klart at de var ansvarlige for oppståtte lekkasjer uavhengig av hvilken mangel som var den bakenforliggende årsak til lekkasjen og dermed skaden. Hvorvidt sikrede vurderte om en slik situasjon ville kunne utløse erstatning over forsikringsavtalen eller ikke blir etter selskapets skjønn underordnet.

Uavhengig av om kravet hadde vært meldt rettidig, vil følgeskader uansett ikke være omfattet av forsikringen. Dette fordi følgeskader ikke har oppstått plutselig. Plutselighetsbegrepet innebærer at følgeskader må oppstå relativt raskt, og i alle fall normalt innenfor et tidsrom på mindre enn et døgn. Det synes klart at fukt/vann skadene i garasjeanlegget har utviklet seg over et tidsrom fra bygget ble overlevert i 2018 og frem til bakenforliggende årsak/mangel ble avdekket og utbedret så sent som i juli 2021. Selskapet kan ikke se at vannskadene i garasjen kan anses som plutselige skader. Vannskadene vil derfor falle utenfor entreprenørforsikringens dekningsomfang – selv om skadetilfellet hadde vært meldt rettidig.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig under ansvarsforsikringen eller prosjekt/ingeniørforsikringen, herunder om kravet er for sent meldt, jf. fal. § 8-5.

Nemnda forstår saken slik at det dreier seg om skade på egne kontraktsarbeider, dvs. skade som sikrede har risikoen for. Dette omfattes ikke av ansvarsforsikringen, men av forsikringen for Prosjekt/entreprenør. Ifølge denne forsikringen pkt. 5.1 omfatter forsikring "fysisk skade" på ting inntruffet i forsikringstiden, presisert til "plutselig og uforutsett skade som rammer ting".

Nemnda ser først på spørsmålet om kravet er for sent meldt.

Fristen for å melde fra om en skade er regulert i fal. § 8-5 første ledd:

Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det.

Sikrede har forklart at kjøperne varslet om fukt i garasjeanlegget ca. september 2019. I skaderapporten som ble utarbeidet på oppdrag fra sikrede i perioden januar til juni 2021, fremgår det at sikrede har opplyst at det har vært problemer med vannlekkasje fra ferdigstillelse. Ifølge den samme rapporten ble bygget ferdigstilt i 2018. Rapporten sier videre at vannlekkasjen skyldes hull i membranen som ble påført i byggefasen, "etter legging av membranen, men før påstøp har blitt lagt". Sikrede meldte om skade i august 2021.

Ifølge ordlyden i fal. § 8-5 må sikrede ha positiv kunnskap om det forhold som begrunner kravet. Kunnskapskravet gjelder de omstendigheter som begrunner kravet. Kravet mot forsikringsselskapet oppstår når det inntreffer et forsikringstilfelle, som her er en "skade". Begrepet skade betyr en destruktiv fysisk innvirkning på den forsikrede gjenstanden. Fukt trenger inn i og ødelegger strukturen på bygningsmaterialer og må derfor regnes som en "skade". Bestemmelsen krever ikke kunnskap om selve skaden, men om de omstendigheter som "begrunner" kravet, dvs. de faktiske forhold som er grunnlag for kravet. Det faktiske forhold som er grunnlag for kravet, er her fuktigheten. Bestemmelsen stiller ikke krav om at man må ha kunnskap om årsaken til skaden og heller ikke kunnskap om at den er dekket av en forsikring.

I dette tilfellet er det skade ved fuktighet som er forsikringstilfellet, mens hullet i membranen er årsaken til fuktigheten. Sikrede hadde etter det opplyste, kunnskap om fuktighet allerede i september 2019 og meldefristen er da klart oversittet.

Kravet er da for sent meldt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).